

Nordisk kulturfakta 2023:04

Harmonisering av nordisk teaterstatistik

Teknisk rapport

Nordiska
ministerrådet

Harmonisering av nordisk teaterstatistik

Sammanfattning	4
Summary	5
Inledning	6
Kort om begreppet harmonisering	6
Data och tidsserier i Nordic Statistics Database (NSD)	7
Metod	10
Enkät och svar	10
Kvalitetssäkring	10
Resultat och slutsatser från enkäten	11
Statistikansvar och insamlingsprocesser	11
CULT15: Vilka teatrar ingår i statistiken?	13
CULT15: Typ av föreställningar och publik	17
Samlade rekommendationer för en harmoniserad nordisk teaterstatistik	20
Referenser	22
Om den här publikation	23

Den här publikationen finns även som en webbtillgänglig online-version:
<https://pub.norden.org/nord2023-034>

Sammanfattning

I denna rapport sammanställer Kulturanalys Norden en kartläggning av teaterstatistik i de nordiska länderna. Vidare redovisas förutsättningar och rekommendationer för en fortsatt harmonisering av standarder inom teaterstatistiken. Rapporten identifierar ett antal punkter där förtydliganden och fortsatt arbete med definitioner kan vara motiverat för de variabler som ingår i tabellen *CULT15: Theatres by reporting country, content and time* i Nordic Statistics Database (NSD).

I rapporten sammanställs svaren från de statistikansvariga myndigheter som levererar teaterstatistik till NSD. Rapporten finner såväl likheter som skillnader i den statistik som länderna redovisar i NSD. I rapporten lämnas inga rekommendationer som rör ländernas ansvarsfördelning av insamling av teaterstatistiken. Däremot identifieras ett behov av att förtydliga vilken referensperiod som respektive lands uppgifter avser, där vissa länder rapporterar statistik som baseras på teatersäsong och andra på kalenderår.

Rapporten lyfter fram ett antal möjliga utvecklingsområden som handlar om avgränsningar och definitioner kring vilken typ av teatrar som ingår i statistiken. Baserat på resultaten i denna rapport rekommenderar Kulturanalys Norden följande:

- Att utvidga definitionen i CULT15 till att omfatta institutioner och föreställningar/publik där scenkonstområdena teater, dans, musikteater eller opera samt nycirkus ingår.
- Att CULT15 byter namn till CULT15 Performing arts.
- Att Sverige från och med år 2024 levererar statistik till CULT15.
- Att avgränsa statistiken till statligt finansierade scenkonstinstitutioner men på sikt verka för att inkludera den del av den fria scenkonsten som mottar statliga bidrag.
- Att i den definition som finns i CULT15 (theatres and theatre projects supported by the state regardless of the amount of support) förtydliga vilka statliga bidrag som ska ingå genom att lägga till att statistiken avser statliga bidrag riktade mot teaterinstitutioner som kommer direkt från en lag eller förordning, eller förmedlas via en statlig bidragsmyndighet.
- Att i den definition som finns i CULT15 förtydliga vilken typ av föreställningar och publik som ingår i statistiken och därmed lägga till att även internationella föreställningar och föreställningar på turné bör ingå.
- Att påbörja en diskussion med ländernas statistikmyndigheter om potentiella kvalitetsproblem på grund av dubbelredovisningar. Det innebär att på sikt utreda möjligheten att redovisa egenproduktioner och gästspel för sig.

Summary

Within this report, Kulturanalys Norden compiles an overview of theatre statistics in the Nordic countries. Furthermore, it presents conditions and recommendations for a continued harmonisation of standards within the statistical domain. The report identifies several areas where clarifications and ongoing work with definitions may be warranted for the variables included in Table *CULT15: Theatres by reporting country, content, and time* in the Nordic Statistics Database (NSD)

The report summarises responses from the authorities responsible for contributing theatre statistics to the NSD, identifying both similarities and differences in the statistics the countries present. The report refrains from making recommendations pertaining to the countries' distribution of responsibilities for the collection of theatre statistics. However, it does identify a need to specify more explicitly the reference period to which each country's data pertain, as some countries report statistics based on theatre seasons while others use the calendar year.

The report identifies several potential areas for development concerning delineations and definitions regarding the types of theatres encompassed within the statistics. Based on the findings of this report, Kulturanalys Norden recommends the following:

- Expand the definition in CULT15 to encompass institutions and performances/audiences related to the performing arts areas of theatre, dance, musical theatre, opera, and circus arts.
- Rename CULT15 to CULT15 Performing arts.
- Sweden should provide statistics to CULT15 from 2024.
- Delimit the statistics to state-funded performing arts institutions, but progressively strive to include the portion of independent performing arts receiving state grants.
- Clarify, in the existing definition of CULT15 (theatres and theatre projects supported by the state regardless of the amount of support), the specific state grants to be included by adding that the statistics concerning state grants directed towards theatre institutions originating directly from a law, regulation, or conveyed through a state grant authority.
- Clarify, in the existing definition of CULT15, the types of performances and audiences encompassed within the statistics, thereby adding that international performances and touring productions should also be included.
- Initiate a discussion with the countries' statistical authorities about potential quality issues arising from double reporting. This involves investigating the possibility of reporting self-produced works and guest performances separately in the long term.

Inledning

Kulturanalys Norden påbörjade under 2020 en utredning av möjligheten till en ökad harmonisering av nordisk kulturstatistik.

I denna rapport presenteras slutsatser kring den teaterstatistik som ingår i tabellen *CULT15: Theatres by reporting country, content and time*.

Kort om begreppet harmonisering

Harmonisering av statistik för olika länder handlar om att göra statistiken mer jämförbar, konsekvent och sammanhängande. Förändringar av det slaget gör det möjligt för användare att utläsa mer av statistiken. För att förbättra harmoniseringen bör dataägare och statistikproducenter därför vid behov sträva efter att

- använda konsekventa definitioner och mått i datainsamlingen
- presentera statistik på ett så jämförbart och sammanhängande sätt som möjligt.

Jämförbarheten av statistik ökar vid användningen av liknande definitioner och metoder för insamling och undersökning. Jämförbarheten i statistik minskar däremot om olika definitioner används, eller om olika mätverktyg, insamlingsmetoder eller sammanställnings- och presentationsprinciper används.

Eftersom de nordiska statistikmyndigheterna har nationella specifika användarkrav är sammanjämkande justeringar inte alltid vare sig rimliga eller lämpliga. I dessa fall bör man överväga andra åtgärder för att förbättra enhetligheten i data och statistik då de jämförs, till exempel att skapa harmoniserade standarder. Att statistik är "harmoniserad" handlar alltså inte nödvändigtvis om att de olika länderna anpassar sig till varandra och skapar permanenta identiska definitioner och mått. I stället kan det handla om att skapa harmoniserade standarder som kan användas specifikt i de fall då länder jämförs, eller då statistiken presenteras tillsammans med uppgifter för andra länder, till exempel i NSD. Harmoniserade standarder kan inkludera definitioner, enkätfrågor, föreslagna mått och information om hur statistiken tagits fram. Nordiska producenter av kulturstatistik kan använda sådana harmoniserade standarder för att anpassa sig till andra, exempelvis vid leverans av data till NSD, vilket ökar användbarheten av deras statistik.

Med utgångspunkt i detta resonemang har Kulturanalys Norden (KAN) i de rekommendationer som lämnas i rapporten konsekvent strävat efter att minska, snarare än expandera, datainnehållet.

Data och tidsserier i Nordic Statistics Database (NSD)

NSD:s uppgifter om scenkonst består av en tabell med åtkomst via webbplatsen. Tabellen heter *CULT15: Theatres by reporting country, content and time* (fortsättningsvis CULT15). Tabellen består av fyra variabler:

- antal teatrar
- antal föreställningar
- antal besökare
- antal besök på föreställningar och publik per 100 invånare.

I tabell 1 redovisas de år för vilka uppgifter om antalet teatrar, antalet föreställningar och antalet besök på teatrar finns tillgängliga för respektive land. Statistiken finns tillgänglig att hämta på nationell nivå och tidsserier börjar som tidigast 1990.

Uppgifter om antalet teatrar, antalet föreställningar samt publik per 100 invånare återfinns för samtliga länder och självstyrande områden^[1], undantaget Åland vars statistik ingår i Finlands redovisning och ej särredovisas. Det finns betydande skillnader vad gäller tillgängliga tidsserier. Island och Finland redovisar tidsserier sedan 1990. Färöarna redovisar med start 1993 och Norge med start 1995. Sverige redovisar statistik mellan åren 1995–2010 och Danmarks tidsserier startar 2016. Det finns inget år i tabellen där samtliga länder rapporterar in statistik och där jämförelser mellan samtliga länder är möjliga. Från och med år 2016 redovisar samtliga länder förutom Sverige.

1. Sverige, Danmark, Norge, Finland, Island, Åland, Färöarna, Grönland.

Tabell 1. Tillgång till uppgifter om antalet teatrar (A), antalet föreställningar (B) och antalet besök (C) i NSD, 1990–2021

Sverige			Danmark			Norge			Finland			Island			Färöarna			Grönland		
A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C	A	B	C
1990														
1991								
1992														
1993													
1994											
1995					
1996			
1997					
1998			
1999			
2000			
2001			
2002
2003
2004
2005
2006
2007
2008
2009
2010
2011					
2012					
2013					
2014					
2015					
2016			

2017
2018
2019
2020
2021			

Metod

För att kunna förstå och beskriva likheter och skillnader vid insamling och redovisning av de uppgifter som ingår i de aktuella tabellerna i NSD har Kulturanalys Norden skickat en enkät till samtliga nordiska länders statistikansvariga myndighet eller motsvarande statistikansvariga organisation.^[2]

Enkät och svar

Enkäten som skickades ut var ett enklare formulär. Enkäten bestod av frågor som rör datainsamlingsprocessen för tabell CULT15 och var uppdelad i fyra sektioner: antal teatrar, antal föreställningar, publik samt datainsamling och tidsserier. Enkäten i sin helhet bestod av nio frågor. Frågorna hade svarsalternativen ja, nej samt ej tillämbart. För att öka kvaliteten i svaren kompletterades flera av frågorna med ett fritextalternativ. En av frågorna hade enbart ett fritextsvar som svarsalternativ.

Sex av sju tillfrågade länder eller självstyrande områden har återkommit med svar på enkäten. Internbortfallet varierar mellan de olika länderna. De självstyrande områdena har ett mindre antal teatrar och har på vissa frågor angett svaret "ej tillämbart". Grönland publicerar ingen officiell teaterstatistik och har i sina svar hänvisat till Nationalteatern i Grönland. Kulturanalys Norden har, i de fall det är möjligt, kompletterat Grönlands formulär enligt uppgifter som går att hämta från Nationalteatern i Grönlands hemsida.

Kvalitetssäkring

Ett problem med enkätsvar kan vara att det är svårt att säkerställa att alla frågor tolkas likadant av alla respondenter. Alla respondenter har därför i frågeformuläret erbjudits möjlighet att utveckla svaren i fritext. Efter att enkäten mottagits har de inrapporterade svaren stämts av med respondenten för respektive land. En svårighet har varit att säkerställa att de svaren representerar respektive lands leverans till NSD och inte den officiella statistik som länderna publicerar. I vissa fall motsvarar den officiella statistiken i länderna den statistik som publiceras i NSD. I andra fall sker det ett urval till NSD. I vissa fall kan ja/nej-svaren tolkas som att ett land har valt att inte inkludera en viss kategori trots att sådan statistik finns. I andra fall handlar det om att sådana verksamheter helt enkelt inte finns i landet.

2. Undantaget är Åland, vars teaterstatistik ingår i Finlands redovisning. Åland ingår därför i Finlands redovisning av svaren.

Resultat och slutsatser från enkäten

I följande kapitel redovisas resultaten från enkäten till de nordiska länderna. Resultatredovisningen är uppdelad i tre avsnitt som följer enkätens teman. Efter varje avsnitt redogörs också för de slutsatser och rekommendationer som följer resultaten. Slutsatserna rör jämförbarheten i den nordiska teaterstatistiken samt vilka rekommendationer som enligt Kulturanalys Nordens bedömning bör följa av dessa slutsatser.

Statistikansvar och insamlingsprocesser

Av de sju länder och självstyrande områden som har tillfrågats^[3] har enkäten i fem fall besvarats av de nationella statistikinstitutet.

I Sverige har svaren tillhandahållits av Myndigheten för kulturanalys, som är den myndighet som har i uppdrag att ta fram teaterstatistik. I Sverige saknas i nuläget officiell teaterstatistik. Under perioden 1995–2010 ansvarade Statens kulturråd för insamling av teaterstatistik och det är den statistik som i nuläget finns publicerad i NSD. Myndigheten för kulturanalys publicerar statistik som rör scenkonst i årliga rapporter. Denna statistik omfattar stora delar av den statligt finansierade scenkonsten och har god täckning vad gäller teaterinstitutionerna. Det finns därför förutsättningar för att Sverige börjar att leverera statistik till NSD. Eftersom Myndigheten för kulturanalys ännu inte levererat någon data till NSD är svaren i enkäten baserade på den statistik som har publicerats av myndigheten och som finns redo att leverera.

I de övriga länderna finns det olika upplägg. Ibland finns det en statistikansvarig myndighet som ansvarar för att leverera data till det nationella statistikinstitutet, medan det i andra fall är de nationella statistikinstitutet som ansvarar för och genomför insamlingen. Färöarna och Grönland baserar sin statistik på respektive nationalteater och statistiken omfattar således en teaterverksamhet. Grönlands statistikmyndighet hänvisar till Grönlands nationalteater. Uppgifter har därför hämtats, i de fall där det finns tillgängligt, från nationalteaterns hemsida. Färöarnas nationalteater har tillhandahållit svar på enkäten som förmedlats via Färöarnas nationella statistikmyndighet. Kulturdirektoratet har svarat på enkäten för Norges räkning. Kulturdirektoratet ansvarar för att samla in uppgifter om teatrar med statliga anslag. Dessa uppgifter hämtas i sin tur från

3. Åland har inte fått någon enkät då deras teaterstatistik ingår i Finlands.

medlemsorganisationen Norsk Teater- og Orkesterforening (NTO) som omfattar "alle landets større offentlige støttede institusjoner innenfor områdene teater, dans, opera og musikk".^[4]

För Finland, Island och Danmark har svar på enkäten tillhandahållits av de nationella statistikinstitutet. I Finland samlas uppgifterna in från organisationen Teaterinfo Finland (TINFO) som sedan sammanställs av Statistics Finland.

Periodicitet och referensperioder

I enkäten fick länderna besvara två frågor som rör datainsamlingens frekvens och periodicitet. Den första frågan handlade om hur ofta data samlas in och den andra rörde tidsperioden som statistiken omfattas av.

Samtliga länder förutom Island har svarat att de samlar in teaterstatistik på årlig basis. Island samlar in statistik vartannat år, men levererar statistik uppdelad per år. Vilket gör att själva insamlingsprocessen inte påverkar möjligheten att leverera data som avser respektive år. En sak som skiljer sig åt mellan länderna är vilken referensperiod som statistiken omfattar. I Danmark och Island avser den statistik som levereras teatersäsongen. I Danmark är teatersäsongen juli–juni och Islands statistik avser perioden augusti–maj. Uppgifter från Grönland saknas. Övriga länder rapporterar per kalenderår. Detta innebär att statistiken som publiceras i NSD avser olika tidsperioder.

Slutsatser och rekommendationer

Kulturanalys Nordens slutsats är att det finns ett hinder för ökad harmonisering och jämförbarhet vad gäller skillnad i referensperioder för statistiken. Det innebär att länderna i sin rapportering bygger statistiken på olika tidsperioder, där vissa länder avser teatersäsong och andra per år. Att statistiken utgår från olika tidsperioder minskar möjligheten att jämföra data. En rekommendation för att öka harmoniseringen är att samtliga länder levererar data till NSD baserad på kalenderår. Referensperioden är samtidigt tydligt kopplad till ländernas etablerade insamlingsprocesser. En sådan rekommendation kommer vara svår att genomföra då det påverkar statistikinsamlingen på ett grundläggande sätt för de länder som utgår från teatersäsong. Ett första steg är att ytterligare förtydliga i NSD vilken referensperiod respektive lands uppgifter avser och vad det innebär för respektive år.

I denna rapport ser vi ingen anledning att lämna rekommendationer som rör ländernas ansvarsfördelning av insamling av teaterstatistiken.

En rekommendation är att Sverige med start 2024 levererar data till NSD.

4. Hämtat från Norsk teater- og orkesterforenings webbplats <https://nto.no/om-nto/v%C3%A5re-medlemmer-2023-06-28>.

CULT15: Vilka teatrar ingår i statistiken?

Det saknas en allmänt vedertagen definition av en teater som används av flera länder eller organisationer. Definitionen i CULT15, som avgränsar vilka teatrar som ska ingå i statistiken, är:

Data refer only to theatres and theatre projects supported by the state regardless of the amount of support. Amateur and fully privately funded theatres are not included.

Hur länderna tolkar denna definition är betydande för jämförbarheten och samstämmigheten. Definitionen är grunden på vilken statistiken vilar.

Att länderna inkluderar olika slags teatrar kan dels bero på att ett land valt att avgränsa sig på ett visst sätt eller att tolka definitionen på ett visst sätt. Det kan också handla om att vissa typer av teatrar helt enkelt inte finns i landet och därmed inte ingår. I vissa fall saknas möjligheter att samla in heltäckande statistik, vilket gör att vilka teatrar som ingår ibland är ett resultat av vilka möjligheter som finns att samla in data snarare än vilken definition som används.

Andra scenkonstområden i teaterstatistiken

En fråga i enkäten handlar om vilken typ av teatrar som ingår i statistiken om antalet teatrar, föreställningar och publik. Begreppet teater som sådant saknar en allmänt vedertagen definition, att jämföra med exempelvis museistatistiken, som omfattas av en definition av den internationella museiorganisationen International Council of Museums. Den fråga som ställdes var vilken typ av teaterföreställningar som ingick i statistiken, följt av ett antal scenkonstområden. Scenkonst är ett paraplybegrepp som omfattar flera typer av konstformer som framförs på en scen, där teater är ett scenkonstområde av flera.

Tabell 2 redovisar svaren per land. Här framgår att länderna inkluderar flera olika scenkonstformer i den statistik som levereras till NSD. Det innebär att CULT15 inte enbart inkluderar teaterstatistik, utan snarare scenkonststatistik som omfattar flera scenkonstområden, såsom dans och musikteater/opera, cirkus och musik.

De svar som lämnats från Sverige är baserade på den statistik som producerats men ännu inte levererats till NSD. I insamlingen ingår musik, men möjligheten finns att inte låta dessa ingå i framtida leverans.

I Norges statistik ingår musik. Det är det enda land som inkluderar detta scenkonstområde. Dans ingår i samtliga länder förutom Färöarna. Detsamma gäller musikteater/opera. Nycirkus ingår i Sverige, Danmark och Finland, men inte i Norge, Island och Färöarna. Förutom Färöarna inkluderar således samtliga länder mer än endast teater i teaterstatistiken.

Tabell 2. Scenkonstområden som omfattas av teaterstatistiken

	SE	DK	NO	FI	IS	FO	GL
Teater	•	•	•	•	•	•	•
Dans/balet	•	•	•	•	•	x	-
Musik	•	x	•	x	x	x	-
Musikteater/ opera	•	•	•	•	•	x	-
Nycirkus	•	•	x	•	x	x	-
Annat, transdisciplinärt	•	•	x	-	•	x	-

Kommentar: Ålands teaterstatistik ingår i Finlands redovisning. Därför saknas Åland i tabellen. I Grönlands statistik ingår endast Grönlands Nationalteater, som skapar föreställningar inom flera scenkonstområden.

• = Ja

x = Nej

- = N/A eller svar saknas.

Typer av teatrar som ingår

Scenkonsten i Norden är olika organiserad i de olika länderna, men har gemensamt att teatrar finns på såväl lokal, kommunal, regional och nationell nivå. Teatrar kan drivas privat eller av statliga, regionala eller kommunala huvudmän. I samtliga länder finns också fria teatergrupper som verkar utanför institutionerna med ideella föreningar eller stiftelser som organisationsform. Dessa oberoende verksamheter mottar ofta offentliga bidrag. Det kan dels handla om statliga bidrag där förordningar eller lagar reglerar vilka som tar emot bidrag, dels regionala bidrag och kommunala bidrag. Sammantaget är teaterområdet fragmenterat i meningen att det finns många olika slags verksamheter som mottar stöd från olika nivåer.

I tabell 3 sammanställs vilken typ av teatrar som ingår i de olika ländernas leverans till NSD. Återigen kan påpekas att svaren både kan reflektera en definitions- eller innehållsmässig avgränsning som har gjorts, och att det helt enkelt inte förekommer den typen av verksamhet i landet eller att det inte är möjligt att följa upp vissa typer av verksamheter inom ramen för statistikinsamlingen.

Samtliga länder redovisar statistik från statligt finansierade teaterinstitutioner. I Sverige handlar det om ett 80-tal teatrar med statliga bidrag inom Kultursamverkansmodellen och till Stockholmsregionen samt till enskilda statliga aktörer (Myndigheten för kulturanalys, 2022). Sverige samlar också in statistik om teatrar med regionala och kommunala bidrag, men har möjlighet att avgränsa statistiken till att endast omfatta institutioner med statliga bidrag.

I Norge och Sverige ingår nationella turnerande teatrar.^[5] Regionala och lokala teatrar med statliga bidrag ingår också i samtliga länder förutom Färöarna och Grönland. Kommersiella teatrar ingår endast i Danmarks redovisning, vilket alltså är privata teatrar med statlig medfinansiering i någon form.

I Norden finns det sedan 1960- och 1970-talen omfattande bidrag till fria grupper som en del av den offentliga kulturpolitiken. Många av dessa grupper saknar egna, permanenta scener och verkar utanför de statliga, regionala eller kommunala scenerna (Braunack & ITI Germany, 2017). Fria grupper kan ingå i statistik över föreställningar och publik. En del av den fria teatern framförs som gästspel på offentliga teatrar eller gästspelsscener och räknas därmed in i statistiken som gästspel i de fall där fria grupper spelar föreställningar på institutionernas scener.

Danmark och Finland redovisar statistik i NSD där fria teatergrupper ingår.^[6] Fria grupper ingår inte i den statistik som levereras av Sverige, Norge och Island. En svårighet är att med god kvalitet följa upp samtliga fria teatergrupper, då de ofta är många till antalet men är små verksamheter och antalet grupper kan variera över tid.

Grönland redovisar statistik som avser nationalteatern. Detsamma gäller Färöarnas statistik i NSD. I den statistiken ingår gästspel från fria teatergrupper, vilket gör att de föreställningar som produceras av fria grupper och spelas på nationalteatrarna ingår i statistiken i form av gästspel på nationalteatrarnas scener. Det gäller också för teaterinstitutioner i andra länder. Fria grupper kan således inkluderas i statistik över föreställningar och publik, men inte inkluderas i den statistik som avser antalet teatrar.

En sammanställning av svaren visar att inga länder inkluderar amatörteater, i linje med definitionen i CULT15.

5. Riksteatern i Sverige och Riksteatret i Norge.

6. På engelska används termen *independent theatres*. Här kan även cirkuskompanier, dansensembler och andra grupper eller ensembler inom scenkonstområdet ingå. Vi saknar däremot information om vilka grupper inom det fria kulturlivet som ingår.

Tabell 3. Typ av teatrar som omfattas av teaterstatistiken

	SE	DK	NO	FI	IS	FO	GL
Statliga bidrag	•	•	•	•	•	•	•
Nationellt turnerande teatrar (med offentlig finansiering)	•	•	•	•	-	x	x
Regionala eller lokala/kommunala teatrar (med offentlig finansiering)	•	•	•	•	•	x	x
Fria teatrar (professionella grupper eller teatrar med offentlig finansiering)	x	•	x	•	x	•	x
Privata teatrar	x	•	x	-	x	x	x

Kommentar:

• = Ja

x = Nej

- = N/A eller svar saknas.

Slutsatser och rekommendationer

Baserat på ovanstående är slutsatsen i denna rapport att det i relation till vilka teatrar som ingår finns hinder för en harmoniserad teaterstatistik. Det är skillnader mellan länderna avseende vilka scenkonstområden som ingår, och andra avgränsningar som gäller huvudmannskap och finansiering. Det i sin tur utgör ett hinder för harmonisering av statistiken mellan de nordiska länderna.

En annan rekommendation är att delvis bredda definitionen till tabellen CULT15 till att omfatta dels institutioner (i de fall de förekommer), dels föreställningar som avser scenkonstområdena teater, dans, musikteater/opera samt nycirkus. Det innebär i praktiken en liten förändring mot det som levereras till NSD, då de flesta länder redan nu levererar statistik som omfattar dans, musikteater/opera och nycirkus.

En annan rekommendation är att statistiken i första hand avgränsas till statligt finansierade scenkonstinstitutioner. Även om vissa länder i nuläget levererar statistik kring fria teatergrupper är det svårt att inkludera samtliga grupper, då de varierar i antal och inte omfattas av samma uppföljning som kan ligga till grund för varaktig och jämförbar statistik. En annan fördel, som avhandlas senare i denna rapport, är att risken för dubbelredovisning av föreställningar och publik blir mindre. Samtidigt innebär avgränsningen att en stor del av teaterlivet och de teatrar som finns i länderna inte ingår i statistiken. På sikt bör därför statistiken sträva mot att inkludera även den fria scenkonsten för att ge en bättre helhetsbild över den verksamhet som bedrivs i länderna.

En tredje rekommendation är att tydliggöra vad som menas med statliga bidrag. Ett förtydligande är understryka att statistiken avser statliga bidrag riktade mot teaterinstitutioner som kommer direkt från en lag, förordning eller förmedlas via en statlig bidragsmyndighet. Här ingår inte andra verksamheter, till exempel kommunala gästspelsscener som enbart finansieras av kommun.

CULT15: Typ av föreställningar och publik

I enkäten har länderna fått svara på två frågor som handlar om vilka typer av föreställningar och vilken publik som ingår i statistiken.^[7] Här särskiljs egenproduktioner, samproduktioner, gästspel, föreställningar och publik på turné samt internationella föreställningar.

I tabell 4 framgår att Sverige, Danmark, Norge, Finland, Island och Färöarna inkluderar egenproduktioner, samproduktioner och gästspel i antalet föreställningar. Samtliga länder förutom Färöarna och Grönland har svarat att föreställningar inom ramen för teatrarnas turnerande verksamhet samt internationella föreställningar ingår i statistiken. Det finns stora likheter i vilken typ av föreställningar som ingår i statistiken. Uppgifter saknas för Grönland men sannolikt ingår åtminstone egen- och samproduktioner.

Statistik om teatrar är komplext och utmanande i den mening att en föreställning ofta sker i samarbete med andra aktörer. Gästspel är ett sådant exempel, där en verksamhet tar emot föreställningar som producerats av en annan verksamhet. Om båda verksamheterna ingår i statistiken finns risk att föreställningar dubbelredovisas: en verksamhet redovisar föreställningen som egenproduktion och den andra som mottaget gästspel. Vid samproduktioner kan det också uppstå frågor om vem som ska redovisa föreställningen. Risken för dubbelredovisningar minskar ju färre verksamheter som ingår. Genom att endast inkludera teaterinstitutioner med scener minskar risken att en föreställning räknas två

7. Grönlands uppgifter är hämtade från nationalteaterns webbplats (<https://nuis.gl/>). Enligt uppgift spelar nationalteatern 3–5 produktioner per år, som är både egenproduktioner, gästspel och internationella gästspel.

gångar, då den verksamhet som anger föreställningen som egenproduktion inte ingår.

Internationella föreställningar, det vill säga egen- eller samproduktioner som spelas utanför landet, ingår i Sverige och Danmarks statistik. År 2021 utgjorde de i Sverige 2 procent av alla egen- och samproducerade föreställningar och konserter som rapporterades in av teater-, dans- och musikinstitutioner med statliga bidrag.^[8]

Tabell 4. Typ föreställningar som ingår i CULT15

	SE	DK	NO	FI	IS	FO	GL
Egenproduktion	•	•	•	•	•	•	-
Samproduktion	•	•	•	•	•	•	-
Gästspel	•	•	•	•	•	•	-
Föreställningar på turné	•	•	•	•	•	-	-
Internationella föreställningar	•	•	-	-	-	-	-

Kommentar:

• = Ja

x = Nej

- = N/A eller svar saknas.

Tabell 5 visar besök som ingår i statistiken. I samtliga länder räknas publik för egenproduktioner, samproduktioner, gästspel samt publik där teatern spelar föreställningar på turné. I Sverige, Danmark, Norge, Finland och Island ingår föreställningar om spelas på turné. Det saknas uppgifter från Färöarna och Grönland.

8. Baseras på statistik framtagen av Myndigheten för kulturanalys, som ansvarar för Sveriges scenkonststatistik. Uppgifterna baseras på 103 svarande verksamheter inom områdena teater, musik, dans, nycirkus, musikteater/opera. Totalt redovisar verksamheterna 13 074 egen- och samproduktioner samt 200 egen- eller samproducerade föreställningar/konserter i andra länder.

Tabell 5. Typ publik som ingår i CULT15

	SE	DK	NO	FI	IS	FO	GL
Egenproduktion	•	•	•	•	•	•	-
Samproduktion	•	•	•	•	•	•	-
Gästspel	•	•	•	•	•	•	-
Turnerande verksamhet	•	•	•	•	•	-	-

Kommentar:

• = Ja

x = Nej

- = N/A eller svar saknas.

Slutsatser och rekommendationer

Resultaten från enkäten visar att det finns små skillnader vad gäller vilken typ av föreställningar och publik som ingår i statistiken som levereras till NSD. Alla länder inkluderar såväl egenproduktion och samproduktion som mottagna gästspel i statistiken. En rekommendation är att Norge, Finland och Island förtydligar huruvida internationella föreställningar ingår i statistiken. Samtidigt är det ett rimligt antagande att internationella föreställningar inte har särskilt stor inverkan på statistikens jämförbarhet.

Ytterligare en rekommendation är att NSD bidrar med en tydligare definition som preciserar vilka typer av föreställningar och publik som ingår i statistiken. Det kan göras genom att förtydliga att även internationella föreställningar och föreställningar på turné bör ingå.

Dubbelredovisningar är ett potentiellt problem som framför allt är kopplat till statistikens kvalitet. Hur statistiken kvalitetssäkras är samtidigt en del av harmonisering och möjligheten att jämföra mellan länder. Det finns en potentiell risk att föreställningar och publik redovisas två gånger när samtliga föreställningar och publik redovisas i en samlad siffra. Särskilt stor risk är detta för de länder som redovisar många teatrar och fria teatergrupper. På lång sikt är en möjlighet att redovisa mottagna gästspel och egen- och samproduktioner för sig, för att på så sätt minska risken att en föreställning räknas två gånger. Det kräver samtidigt att sådana förutsättningar finns. Risken för dubbelredovisning bedöms vara mindre när enbart teaterinstitutioner, och därmed ett färre antal teatrar, ingår i statistiken.

Samlade rekommendationer för en harmoniserad nordisk teaterstatistik

Mot bakgrund av ovanstående slutsatser väljer Kulturanalys Norden att rekommendera ett antal steg mot nordiska harmoniserade standarder för teaterstatistik. Nedan sammanfattas Kulturanalys Norden rekommendationer.

Insamlingsprocesser

- Att på sikt arbeta för att länderna levererar data till NSD som är baserad på kalenderår. En sådan rekommendation är i dagsläget inte möjlig att genomföra, baserat på ländernas nuvarande insamlingsprocesser. Därför rekommenderas att informationen i NSD ytterligare förtydligar vilken referensperiod respektive lands uppgifter avser. Det ger möjlighet för användaren att dra slutsatser om tidsserierna och hur uppgifterna per år skiljer sig åt.
- Att Sverige från och med 2024 levererar statistik om statligt finansierade scenkonstinstitutioner. Då det inte finns jämförbarhet med tidigare levererade data är förslaget att statistik från tidigare år tas bort från tidsserien för att skapa en jämförbar tidsserie.

Bredda teaterstatistiken till fler scenkonstområden

- Att bredda definitionen i CULT15 till att omfatta institutioner och föreställningar/publik som avser scenkonstområdena teater, dans, musikteater/opera samt nycirkus. I praktiken innebär detta en liten förändring i relation till vad länderna i nuläget levererar.
- Att CULT15 följaktligen byter namn till CULT15 Performing arts. På så sätt beskriver namnet bättre den statistik som ingår i tabellen.

Avgränsningar och definitioner

- Att i första hand avgränsa statistiken till statligt finansierade scenkonstinstitutioner. Det innebär att grupper, ensembler eller kompanier som är en del av den fria scenkonsten inte ingår i statistiken över antalet teatrar, föreställningar och publik. I dagsläget saknar flera länder möjlighet att leverera heltäckande statistik om fri scenkonst. Det är också en population som förändras från år till år och som är svår att följa upp kontinuerligt. På sikt bör dock statistiken sträva mot att inkludera även den fria scenkonsten, för att ge en bättre helhetsbild över den verksamhet som bedrivs i länderna.

- Att i definitionen tydliggöra vilka statliga bidrag som avses. Ett förtydligande är understryka att statistiken avser statliga bidrag riktade mot teaterinstitutioner som kommer direkt från en lag, förordning eller förmedlas via en statlig bidragsmyndighet.
- Att arbeta fram en definition som preciserar vilken typ av föreställningar och publik som ingår i statistiken och därmed lägga till att även internationella föreställningar och föreställningar på turné bör ingå. Norge, Finland och Island bör förtydliga huruvida internationella föreställningar i dagsläget ingår i statistiken.
- Att påbörja en diskussion med ländernas statistikmyndigheter om potentiella kvalitetsproblem på grund av dubbelredovisningar. Det innebär att på sikt utreda möjligheten att redovisa egenproduktioner och gästspel för sig.

Vår rekommendation för arbetsprocessen framåt är att en nordisk harmoniserad standard för scenkonststatistik utvecklas i enlighet med rekommendationerna ovan. Denna standard kan sedan ingå i leveransförfrågan till respektive länders NSI.

Referenser

Brauneck, M., & ITI Germany (Eds.). (2017). *Independent Theatre in Contemporary Europe: Structures – Aesthetics – Cultural Policy*. Transcript Verlag.

Myndigheten för kulturanalys. (2022). *Scenkonst 2021*. Göteborg: Myndigheten för kulturanalys.

Om den här publikation

Harmonisering av nordisk teaterstatistik

Teknisk rapport

Nord 2023:034

ISBN 978-92-893-7703-4 (PDF)

ISBN 978-92-893-7704-1 (ONLINE)

<http://dx.doi.org/10.6027/nord2023-034>

© Nordiska ministerrådet 2023

Foto på framsidan i ONLINE / sidan 2 i PDF: Visit Finland

Publicerad: 26/10/2023

Den här publikationen är utgiven av Kulturanalys Norden på uppdrag av Nordiska ministerrådet. Kulturanalys Norden utgör ett nordiskt kunskapscentrum för kulturpolitik till nytta för det nordiska kulturpolitiska samarbetet, nationella myndigheter, kulturlivet i de nordiska länderna och nordisk kulturforskning.

Ansvarsfriskrivning

Denna publikation har finansierats av Nordiska ministerrådet. Men innehållet återspeglar inte nödvändigtvis Nordiska ministerrådets synpunkter, åsikter eller rekommendationer.

Rättigheter och tillstånd

Detta verk är tillgängligt under licensen Creative Commons Erkännande 4.0 Internationell (CC BY 4.0) <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>

Översättningar: Om du översätter detta verk, vänligen inkludera följande ansvarsfriskrivning: Denna översättning är inte producerad av Nordiska ministerrådet och ska inte betraktas som officiell. Nordiska ministerrådet kan inte hållas ansvarigt för översättningen eller eventuella fel i den.

Bearbetningar: Om du bearbetar detta verk, vänligen lägg till följande ansvarsfriskrivning tillsammans med tillskrivningen: Detta är en bearbetning av ett originalverk av Nordiska ministerrådet. De synpunkter och åsikter som uttrycks i bearbetningen är författarens/författarnas egna. Synpunkterna och åsikterna i denna bearbetning har inte godkänts av Nordiska ministerrådet.

Innehåll från tredje part: Nordiska ministerrådet äger nödvändigtvis inte varje enskild del av detta verk. Nordiska ministerrådet kan därför inte garantera att återanvändningen av innehåll från tredje part inte gör intrång i tredje parts upphovsrätt. Om du vill återanvända innehåll från tredje part står du för de risker sådana upphovsrättsintrång innebär. Du är ansvarig för att avgöra om det finns ett behov av att erhålla tillstånd för användning av innehåll från tredje part. Om ett tillstånd krävs är du också ansvarig för att erhålla ett relevant sådant från upphovsrättsinnehavaren. Exempel på innehåll från tredje part är tabeller, figurer och bilder, men det kan också röra sig av annan typ av innehåll.

Bildrättigheter (ytterligare tillstånd krävs för återanvändning):

Frågor om rättigheter och licenser bör riktas till:
Nordiska ministerrådet/Publikationsenheten
Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn
Danmark
pub@norden.org

Det nordiska samarbetet

Det nordiska samarbetet är ett av världens mest omfattande regionala samarbeten. Det omfattar Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige samt Färöarna, Grönland och Åland.

Det nordiska samarbetet är politiskt, ekonomiskt och kulturellt förankrat och en viktig del av europeiskt och internationellt samarbete. Den nordiska gemenskapen arbetar för ett starkt Norden i ett starkt Europa.

Det nordiska samarbetet vill stärka nordiska och regionala intressen och värderingar i en global omvärld. Gemensamma värderingar länderna emellan bidrar till att stärka Nordens ställning som en av världens mest innovativa och konkurrenskraftiga regioner.

Nordiska ministerrådet
Nordens Hus
Ved Stranden 18
DK-1061 Köpenhamn
pub@norden.org

Läs flera nordiska publikationer: <https://www.norden.org/sv/publikationer>